

Obnovljivo, lokalno, visoko učinkovito

Zahteve CIPRE za področje energije

Da bi omejili globalno segrevanje, moramo najprej doseči učinkovitejšo rabo energije. Kljub temu pa zgolj učinkovitejša raba še ne bo zadostovala za okolju prijazno gospodarjenje. Korenito moramo spremeniti svoje navade pri porabi energije ter energijsko intenzivnega blaga in storitev. Izkušnje kažejo, da se poraba zmanjšuje le takrat, ko so ustrezni politični signali dovolj jasni. Mednje sodijo tudi zakonski ukrepi, ki nagrajujejo varčno ravnanje z energijo, zapravljanje pa kaznujejo.

Spodbujati moramo prehod s fosilnih na obnovljive vire energije, a ne v škodo narave. Proizvodnja lesne biomase, nameščanje vetrnic in nove hidroelektrarne v Alpah so lahko vir številnih konfliktov. Ekološke, socialne in ekonomske posledice energetskih ukrepov je treba natančno preveriti in med njimi poiskati ravnovesje.

CIPRA zato zahteva:

(1) Pripravimo razvojno vizijo rabe energije v Alpah!

V postfosilnem obdobju bo proizvodnja energije v vedno večji meri potekala decentralizirano. Ta preobrat je treba podpreti s socialno-ekološko davčno reformo, infrastrukturno politiko in politiko urejanja prostora, ki zmanjšuje obseg prometa, ter tehnološko razvojno politiko, ki spodbuja energijsko učinkovitost. Da bi bilo strategije mogoče združiti, CIPRA zahteva izoblikovanje razvojne vizije za rabo energije na območju Alp v sodelovanju z vsemi zainteresiranimi deležniki iz gospodarstva, civilne družbe in institucionalnih enot lokalne ravni države. Izdelati bi jo bilo mogoče v dveh letih, jo sprejeti v okviru Alpske konvencije in strategije EU za območje Alp ter jo začeti takoj uresničevati. Spodbujala naj bi varčevanje z energijo in povečanje učinkovitosti ter določala način gradnje novih objektov za proizvodnjo obnovljivih virov energije (veter, voda, biomasa itd.), tako da ti ne bodo škodovali naravi in pokrajini.

(2) Varčujmo z energijo!

Če želimo globalno segrevanje v prihodnjih letih omejiti na dve stopinji Celzija v primerjavi s predindustrijskim obdobjem, moramo zmanjšati izpuste toplogrednih plinov za približno 80 odstotkov. Uspeli bomo le, če bomo močno zmanjšali porabo energije. Za to po eni strani potrebujemo zakonske predpise, po drugi pa morajo stroški energije vsebovati ekološke in družbene stroške. Razsipanje z energijo ne sme biti nagrajeno ali celo subvencionirano s strani države.

(3) Za učinkovitejše in ne nove hidroelektrarne!

Nadaljnji razvoj oz. posodobitev hidroelektrarn lahko kratkoročno izjemno poveča njihovo učinkovitost. V nekaterih primerih se je po posodobitvi hidroelektrarn proizvodnja energije povečala kar za trikrat, medtem ko so se ekološki pogoji zaradi spremljajočih ukrepov celo izboljšali. Take posodobitve hidroelektrarn morajo imeti občutno prednost pred gradnjo novih hidroelektrarn, ki škodujejo naravi in pokrajini. Pri sanacijskih ukrepih je treba vedno preučiti njihovo sprejemljivost za okolje in, če se posegom ni mogoče izogniti, zagotoviti, da so posegi usklajeni z okvirno vodno direktivo EU in z obstoječimi zakoni. Pogodbence Alpske konvencije pozivamo, da preverijo nacionalne zakonske predpise o spodbujanju ekološke elektrike. Določbe je treba spremeniti tako, da sta povečanje učinkovitosti in najboljša možna izraba obstoječih hidroelektrarn deležna večjih spodbud in da se gradnja novih, okolju škodljivih hidroelektrarn ne spodbuja.

(4) Za trajnostno rabo energije!

Države, dežele oz. pokrajine in občine v alpskem loku so pozvane k razgrnitvi vsestranskih in po možnosti konkretnih programov, ki bodo pospešili prehod k rabi obnovljivih virov energije. Vzorčna modela za to sta, denimo, švicarska pobuda Energijsko varčno mesto ali e5, avstrijski program za občine. Zagotavljanje sredstev podpore na področju energije mora postati odvisno od pripravljenosti lokalnih prosilcev, da se bodo opredelili za zavezujoče sodelovanje pri teh programih.

(5) Jedrske elektrarne niso primerna rešitev za prihodnost!

V shemi prihodnje energijske oskrbe Alp jedrska energija ne sme imeti več prostora. Pri izgradnji, obratovanju in razgradnji jedrskih elektrarn nastajajo emisije toplogrednih plinov. Jedrski ciklus izgorevanja požira velike količine fosilne energije. Uran je omejeni naravni vir – spodbujanje njegove uporabe bi lahko, pri stopnji sedanje uporabe, že leta 2030 postalo nerentabilno. Pri delitvi uranovega jedra se lahko izkoristi zgolj 30 procentov sproščene energije, pri tem pa nastanejo velike količine toplote, ki ima negativne učinke na ekologijo tekočih voda. Te se segrejejo preko odplak iz jedrskih elektrarn. Jedrska energija je navsezadnje neločljivo povezana z nevarnostjo katastrofalnih nesreč. Poleg tega ob proizvodnji nastaja radioaktivni material, ki predstavlja veliko nevarnost za današnje in prihodnje generacije.

Schaan, november 2009